

## Nr 49

**Jordbruksutskottets betänkande i anledning av motion angående tillsynen av oljecisterner.****Motionen**

I motionen 1973:798 av herr Strömberg m. fl. (fp) hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär att en utredning tillsätts med uppgift att framlägga förslag till en effektivare tillsyn av oljecisterner i enlighet med vad i motionen anförs.

**Utskottet**

I förevarande motion föreslås en utredning med uppgift att framlägga förslag om en effektivare tillsyn av oljecisterner. Utskottet vill i anledning av motionen anföra följande.

Ärenden om tillstånd till förvaring i cisterner av brandfarlig vätska handhas av byggnadsnämnderna som också svarar för kontrollen av oljecisternerna. Närmare föreskrifter i ämnet återfinns huvudsakligen i en av kommerskollegium i samråd med statens naturvårdsverk, statens brandinspektion och statens planverk utfärdad kungörelse med bestämmelser om åtgärder till skydd mot vattenförorening genom brandfarlig vätska. I kungörelsen stadgas bl. a. att underjordiska oljecisterner skall kontrolleras vart femte år om de ligger inom skyddsområde, dvs. område där vattentillgång skall skyddas, och i annat fall vart tionde år. Kungörelsen har trätt i kraft den 1 oktober 1970. Beträffande cisterner som tagits i bruk före nämnda datum gäller dock i visst fall — bestämmelser om elektroniskt överfyllningsskydd — senare tid för ikraftträdandet.

Motionärerna hävdar bl. a. att byggnadsnämnderna inte har tillfredsställande tillgång till expertis och teknisk utrustning för kontrollverksamheten. Utbildningen av personal för ändamålet måste effektiviseras. Spörsmålen om omhändertagande av olja, oljerester och oljeslam efter sanering eller annan hantering måste också uppmärksammas.

Frågor rörande kontroll av oljecisternerna har vid tidigare tillfällen — senast åren 1971 och 1972 — prövats av riksdagen i anledning av väckta motioner. Således behandlade utskottet år 1971 en motion om en särskild besiktningsorganisation för oljecisterner (JoU 1971:53, rskr 1971:276). Utskottet underströk starkt nödvändigheten av en effektiv cisternkontroll. Särskilt krävde förvaringen av brandfarlig vätska i cisterner helt eller delvis under jord stor uppmärksamhet. Det var, framhöll utskottet, av vikt att tillgång fanns till för kontrolluppgifterna väl utbildad personal. Kursverksamhet för sådan utbildning pågick emellertid, och med hänsyn

härtill och till de pågående kommunsammanslagningarna ansåg utskottet att byggnadsnämndernas resurser för kontrollverksamheten kunde förväntas bli förbättrade. Med hänsyn till bl. a. att kontrollföreskrifterna varit i kraft endast något år fann utskottet det inte osannolikt att motionernas syfte kunde tillgodoses inom ramen för befintlig organisation. Utskottet ifrågasatte emellertid om inte en tidsgräns skulle kunna införas efter vilken placering av oljetank under jord inte tilläts med mindre än att den omgavs av ett betongtråg med vattentät botten. Som sådan tidsgräns angavs förslagsvis år 1980. Åtgärder i detta syfte motiverades, framhöll utskottet, av att det ännu inte varit möjligt att finna en ekonomiskt försvarbar kontrollmetod, varigenom kunde klarläggas att en underjordisk cistern förblev tät. Utskottet anförde att en särskild kontrollorganisation på förevarande område måste bli synnerligen kostsam samtidigt som det kunde förväntas att utvecklingen gick mot ett minskat antal underjordiska oljecisterner. En lämplig väg att komma till rätta med ifrågavarande olägenheter kunde enligt utskottets mening vara att övergå till ett besiktningssystem med tätare tidsintervaller än f. n. Sålunda borde exempelvis kunna övervägas om inte den tidsintervall av fem år, som gällde för besiktning av cistern inom skyddsområde, efter år 1973 kunde minskas till tre år och efter år 1976 till två år. Utskottet fann inte anledning påkalla annan åtgärd från riksdagens sida till följd av motionsyrkandena än att riksdagen som sin mening gav Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anförde. Riksdagen följde utskottets förslag.

Vid prövningen av motsvarande frågor vid 1972 års riksdag föranledde den då väckta motionen i enlighet med utskottets hemställan inte någon riksdagens åtgärd (JoU 1972:28).

Utskottet vill till det anförda foga att verksamhet för utbildning av personal för cisternkontroll bedrivs av statens institut för företagsutveckling. Den som med godkänt resultat genomgått utbildningen erhåller bevis härom, och institutet har uppmanat byggnadsnämnderna att vid anlitande av kontrollant förvissa sig om att vederbörande innehar sådant bevis. Vid misskötsel kan bevis indragas. Institutet bedriver även utbildning för oljeskadesanering. Det kan vidare framhållas att vissa bestämmelser i den inledningsvis nämnda kungörelsen ännu inte trätt i kraft. Kungörelsen kommer i sin helhet att gälla fr. o. m. den 1 juli 1974, då således säkrare underlag kan erhållas för en bedömning av frågan, huruvida föreskrifterna är ändamålsenligt utformade.

Riksdagens skrivelse i anledning av behandlingen år 1971 av hit-hörande frågor har delgivits kommerskollegium, vars uppgifter på området fr. o. m. den 1 juli i år åvilar statens industriverk. Det av skrivelsen föranledda ärendet är numera under prövning i industri-departementet.

Utskottet finner med hänsyn till det anförda inte skäl för något initiativ från riksdagens sida i den änyo aktualiserade kontrollfrågan.

Utskottet hemställer

att riksdagen lämnar motionen 1973:798 utan åtgärd.

Stockholm den 13 november 1973

På jordbruksutskottets vägnar

NILS G. HANSSON

*Närvarande:* herrar Hansson i Skegrie (c), Mossberger (s), Persson i Skänninge (s)\*, fru Theorin (s), herrar Hedin (m), Hedström (s)\*, Jonasson (c), Magnusson i Tanum (s), fru Anér (fp), herr Augustsson (s), fru Lindberg (s), herrar Krönmark (m), Johansson i Holmgården (c), Andersson i Storfors (s) och Strömberg (fp).

\* Ej närvarande vid betänkandets justering.

### Reservation

av fru Anér och herr Strömberg (båda fp) som anser att

*dels* utskottets yttrande fr. o. m. det stycke på s. 1 som börjar med "Frågor rörande" bort ha följande lydelse:

Frågor rörande — — — (lika med utskottet) — — — utbildad personal. Utskottet vill beträffande den nu aktuella motionen anföra att den förenämnda kungörelsen inte innefattar några uppgifter om vilka krav som måste ställas för att i kungörelsen avsedd kontrollant av underjordiska cisterner skall betraktas som sakkunnig. Enligt utskottets uppfattning torde det ofta ställa sig svårt för byggnadsnämnderna att få sådant biträde av experter i ärenden angående underjordiska cisterner som krävs för en betryggande kontroll. Utskottet vill vidare ifrågasätta om den i kungörelsen föreskrivna intervallen mellan kontrollbesiktningarna, fem år för cistern inom skyddsområde, inte är för lång. Det synes önskvärt att denna intervall successivt minskas, exempelvis efter år 1973 till tre år och efter år 1976 till två år. Det finns nämligen skäl antaga att en stor del av de äldre underjordiska cisternerna redan är otäta eller får befaras bli det inom relativt kort tid. De skador som härigenom kan komma att åsamkas våra vattentillgångar, främst grundvattnet, kan bli mycket allvarliga.

Det torde enligt utskottets mening inte vara möjligt att tillgodose nyss angivna önskemål om en effektiv och med kortare tidsintervaller än f. n. återkommande cisternkontroll med de resurser för dessa ändamål som nu står byggnadsnämnderna till buds. Utskottet finner därför övervägande skäl tala för motionärernas uppfattning att spörsmålen om vilka åtgärder som bör vidtas för att åstadkomma en effektivare tillsyn av oljecisternerna bör närmare utredas. Som exempel på frågor som därvid torde böra prövas kan nämnas spörsmålen om utbildning och auktorisation av kontrollanter, om cisternmaterial och cisternernas konstruktion och utrustning, om skyddsåtgärder av olika slag, om anordningar för varning

vid läckage och om åtgärder för omhändertagande av olja, oljerester och oljeslam.

*dels* utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

att riksdagen med bifall till motionen 1973:798 hos Kungl.

Maj:t begär att en utredning tillsätts med uppgift att framlägga förslag om en effektivare tillsyn av oljecisterner.